

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БЕЗПЕКА В
ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво та торгівля
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Луцьк – 2023

Силабус нормативного освітнього компонента ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БЕЗПЕКА В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування,
спеціальності 076 Підприємництво і торгівля за освітньо-професійною програмою
Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Шостак Л.В., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант ОПП
Підприємництво, торгівля
та біржова діяльність

Світлана БОРТНІК

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу**

протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

І. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 Управління та адміністрування 076 Підприємництво та торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Перший (Бакалавр)	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 34 год.
		Практичні (семінарські) 34 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 44 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю екзамен
Мова навчання		Українська

ІІ. Інформація про викладача (-ів)

ПІБ – Шостак Людмила Василівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Контактна інформація:

Телефон: 050-378-48-82

Електронна пошта: shostak.lyudmyla@vnu.edu.ua

Розклад занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

ІІІ. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус освітнього компонента «Транскордонне співробітництво та безпека в підприємницькій діяльності» є складовою частиною нормативно-методичного забезпечення навчального процесу для підготовки бакалаврів за освітньою програмою 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання освітнього компонента «Транскордонне співробітництво та безпека в підприємницькій діяльності» є формування у здобувачів освіти загального уявлення про сутність та особливості транскордонного співробітництва у контексті забезпечення безпеки підприємницької діяльності.

освітнього компонента є: вивчення теоретичних засад та практичного досвіду у сфері забезпечення безпеки підприємницької діяльності підприємства в умовах транскордонного співробітництва.

3. Методи навчання: інтерактивні методи (інтерактивна лекція з використанням вербальних та ілюстративно-демонстраційних методів: розповідь, пояснення, презентація, демонстрація, запитання-відповідь), практичні методи (практичні роботи, творчі роботи, тестування, кейси, ділові ігри).

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності

СК9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання

ПРН8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм. Володіти крос-культурною грамотністю для врахування відмінностей між країнами в процесі міжнародного співробітництва в сфері підприємницької діяльності.

IV. Структура освітнього компонента

Схема курсу денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи транскордонного співробітництва						
Тема 1. Поняття, предмет, суб'єкти, методи та загальна характеристика транскордонного співробітництва.	7	2	2	2	1	О, Т, П, Р, / 3 бали
Тема 2. Зарубіжний досвід розвитку транскордонних та прикордонних територій.	6	2	2	2	-	О, Т, П, Р, ДС, РМГ / 3 бали
Тема 3. Історія становлення та сучасний стан транскордонного співробітництва в Україні.	7	2	2	2	1	О,Т, ДС, РМГ / 3 бали
Тема 4. Транскордонні кластери	6	2	2	2	-	О, Т, П, ДС, РМГ / 3 бали
Разом за модулем 1	26	8	8	8	2	12
Змістовий модуль 2. Основи професійної діяльності фахівця з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності						
Тема 5. Сутність безпеки бізнесу	8	2	2	3	1	О, Т, П, Р, ДС, РМГ / 3 бали
Тема 6. Загрози безпеки діяльності підприємницьких структур	7	2	2	3	-	О, Т, ДС, РМГ / 3 бали
Тема 7. Ризик як елемент безпеки бізнесу	9	2	2	4	1	О, Т, П, Р, РЗ, ДС / 3 бали
Тема 8. Бізнес та корупція в системі безпеки діяльності	9	3	3	3	-	О, Т, РМГ / 3 бали
Тема 9. Механізм забезпечення та основні підходи і методи до оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності	16	4	4	7	1	О, Т, РЗ, ДС, РМГ / 4 бали
Тема 10. Інтелектуальна та кадрова безпека бізнесу	11	3	3	4	1	О, Т, РЗ, РМГ / 3 бали
Тема 11. Інформаційна безпека в підприємницькій діяльності	10	3	3	4	-	О, Т, РЗ, РМГ
Тема 12. Політико-правова, ринкова,	11	3	3	4	1	О, Т, РЗ/ 3 бали

силова та екологічна безпека бізнесу						
Тема 13. Недобросовісна конкуренція та промислове шпигунство	13	4	4	4	1	О, Т, РМГ/ 3 бали
Разом за модулем 2	94	26	26	36	6	28
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин:	120	34	34	44	8	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О – опитування тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувача освіти – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу освітнього компонента є самостійна робота здобувачів з вітчизняною та зарубіжною літературою з підприємництва, торгівлі, корпоративними стандартами та кодексами підприємницької діяльності, нормативно-правовою базою ВНУ імені Лесі Українки.

У процесі навчання здобувачі освіти отримують необхідні знання під час проведення лекційних та практичних занять. Певна частина матеріалу має бути засвоєна здобувачами в процесі самостійної роботи, підготовки до практичних занять та виконання контрольних завдань.

Орієнтовна тематика самостійного завдання для підготовки презентацій та доповідей:

1. Поняття і сутність транскордонного співробітництва (ТС).
2. Визначення терміну ТС.
3. Роль транспорту в забезпеченні безпеки.
4. Предмет ТС.
5. Типи ризиків і способи їх оцінки з позиції безпеки.
6. Основні завдання ТС.
7. Транскордонне співробітництво як важливий чинник підвищення регіональної конкурентоспроможності.
8. Методи досліджень процесів транскордонного співробітництва.
9. Складові економічної безпеки на підприємстві, показники і способи забезпечення:
10. Історичні, економічні, соціальні та інші передумови виникнення ТС.
11. Етапи розвитку ТС в Європі та Україні.
12. Розширення ЄС. Основні завдання ЄС у галузі ТС.
13. Банкрутство підприємства та його вплив на безпеку.
14. Процеси глобалізації та мобільність населення.
15. Характеристика українських прикордонних регіонів.
16. Проблеми забезпечення безпеки на залізничному транспорті.
17. Особливості актуальності ТКС в Україні.
18. Характеристика міжнародних організацій, які займаються питаннями ТС.
19. Основні завдання державної політики при забезпеченні безпеки України.
20. Діяльність Ради Європи, її статутних та робочих органів з питань розвитку ТС.
21. Економічна безпека при бізнес-плануванні.
22. Політика ЄС у галузі ТС. Органи ЄС, які займаються питаннями ТС.
23. Документи ООН у галузі ТС та сталого розвитку.
24. Вплив криміналізації економіки на безпеку особистості, суспільства і держави.
25. Система управління ТС.

26. Основні проблеми кадрового забезпечення розвитку транскордонного співробітництва (ТС) та шляхи їх розв'язання.
27. Загрози безпеки світового співтовариства і їх наслідки.
28. Транскордонне співробітництво – форма новітніх відносин Сходу та Заходу.
29. Фінансово-економічні та матеріальні ресурси для розвитку транскордонного співробітництва.
30. Кластери як нові форми співробітництва суб'єктів транскордонного співробітництва.
31. Способи захисту національних інтересів на зовнішніх і внутрішніх ринках.
32. Економіка в умовах погіршення екологічної ситуації.
33. Нові організаційні форми транскордонного співробітництва – ЄУТС, ОЕС
34. Транскордонне партнерство.
35. Основні заходи та механізми забезпечення економічної держави.
36. Основні складові національної безпеки
37. Індикатори внутрішніх та зовнішніх загроз економічній безпеці
38. Об'єкти економічної безпеки України
39. Сучасні тенденції інвестиційних процесів в Україні з позиції економічної безпеки.
40. Іноземні інвестиції як зовнішній фактор впливу на інвестиційну безпеку.
41. Перспективи розвитку грошово-кредитної політики України з позиції критеріїв економічної безпеки
42. Сутність, завдання, основні напрями, пріоритети державної соціальної політики в стратегії економічної безпеки
43. Міжнародні аспекти забезпечення економічної безпеки.

6. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У будь-якому випадку здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Політика щодо академічної доброчесності Списування під час контрольних робіт та виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 1 бал). Обов'язковою є присутність здобувача на модульному та підсумковому контролі. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин. Здобувача повинен системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Уся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику,

обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2023-09/2023_Polozh_pro_otzin.pdf).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів;
- подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Оцінювання курсу денної форми навчання

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компоненту (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. С. 377.

2. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» // Відомості Верховної Ради України. 2005. № 51. № 548.

3. Закон України «Про транскордонне співробітництво» // Відомості Верховної Ради України. 2004. № 45. С. 499.
4. Артамонова Н.С., Атрашкова А.В. Визначення рівня економічної безпеки підприємства задля забезпечення ефективного адміністрування. *Економіка: реалії часу*. №1(2).2012. С. 19-23.
5. Артёмов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: монографія. Ужгород: Ліра, 2009. 520 с. С.72-89.
6. Гавкалова, Н. Л., Чаплигіна Ю. С. Підходи щодо визначення безпеки підприємства. *Економіка розвитку*. 2011. № 4 (60). С. 68-71.
7. Гришко Н. Є. Формування оціночних параметрів складових економічної безпеки машинобудівного підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 1 (48). 2013. С. 67
8. Д'яконова, І. І. Фінансова безпека як складова системи стратегічного управління підприємством. *Збірник наукових праць. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Харків, 2013. 1(14). С. 102-110.
9. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними владами або громадами (21 травня 1980 р., м. Мадрид). Текст українською мовою. Рада Європи. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106
10. Карпенко О. Комплексна оцінка економічної безпеки підприємництва в агропромисловому комплексі. *Економіка*. 2015. №1(133). С. 22-27.
11. Кокнаєва М.О. Особливості формування методичного інструментарію дослідження фінансово-економічної безпеки торговельних підприємств. *Економічний часопис-XXI*. 2012. № 5-6. С. 53-55.
12. Колісніченко П.Т. Науково-методичні підходи до оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. № 16. 2017. С. 38-44.
13. Куйбіда В. С. Транскордонне співробітництво та розвиток транскордонних кластерів. Київ : Крамар, 2009. 242 с.
14. Мікула Н.А., Толкованов В.В. Транскордонне співробітництво : посібник. Київ : Крамар, 2011. 259 с.
15. Мулик Я. Методичні підходи до аналізу рівня фінансової безпеки підприємств. URL: http://sophus.at.ua/publ2013_0_119_kampodilsk/sekcija_5_2013_04_18_19.
16. Погребняк А.Ю. Порівняльний аналіз методик оцінки ймовірності банкрутства в системі антикризового управління на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2014. №7. С. 344–352.
17. Про службу безпеки суб'єктів господарювання та інших юридичних осіб URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=18588
18. Тельна Т. О. Методичні підходи щодо оцінки рівня фінансової безпеки підприємства. URL : <http://intkonf.org/telna-to-metodichni-pidhodi-schodo-otsinki-rivnya-finansovoyi-bezpeki-pidpriemstva/>.
19. Халіна В.Ю. Методичний підхід щодо оцінки рівня економічної безпеки підприємства. *Економічна безпека і підприємництво*. 2014. 1(53). С.173-181.
20. Безпека підприємства в політико-правовій сфері. URL: https://pidru4niki.com/1461042551272/ekonomika/bezpeka_pidpriemstva_politiko-pravoviy_sferi..
21. Тертична Л.І., Безпалько О.В., Рибак Н.О. Політико-правова безпека підприємства: сутність, діагностика її рівня. Харків : НВХДУ, 2018. 5 с.
22. Шелехов А.О. Особливості правового регулювання економічної безпеки суб'єктів господарювання.: навч. посіб. 2014. 185 с.
23. Ринкова складова економічної безпеки підприємства. URL: https://pidru4niki.com/1333080851277/ekonomika/rinkova_skladova_ekonomichnoyi_bezpeki_pidpriemstva
24. Безпека підприємства в екологічній сфері. URL: https://pidru4niki.com/1053091551275/ekonomika/bezpeka_pidpriemstva_ekologichniy_sferi.

25. Шмалій Л.В. Економічна безпека підприємства: сучасні проблеми забезпечення. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 1 (27). URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2095>

Додаткова

1. Гавловська Н. І. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності промислових підприємств: оцінювання, моделювання, механізм забезпечення : монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2016. 480 с.

2. Данілова, Е. І. Концепція системного підходу до управління економічною безпекою підприємства: монографія. Європейська наукова платформа, 2020. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/monograph/article/view/danilova.kontseptsia2020/1859>.

3. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: колективна монографія: О. А.Бурбело, С. К. Рамазанова, О. М. Заєць, Т. С. Гудіма, О. М. Кузьменко. Сєверодонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.

4. Економічна безпека підприємництва в Україні : монографія / Г. В.Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 284 с.

5. Івченко Є. А. Трансформації системи економічної безпеки підприємства: монографія. Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. 420 с.

6. Ілляшенко О. В. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія. Харків : Мачулін, 2016. 504 с.

7. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємств: монографія / С.М. Лаптев, В.Г. Алькема, В.С. Сідак, М.І. Копитко; за ред. Копитко М.І. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 508 с.

8. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.

9. П'ятницька Г. Т., Федулова І. В. Фінансова безпека країни та підприємства: визначення, взаємозв'язок і ризики забезпечення. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

10. Панченко, В.А. Управління інформаційною безпекою держави та підприємств: правові та організаційні аспекти. Актуальні проблеми правознавства. 2020. № 1(21) 64 С. 103-109. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38493/1/%D0%9F%D0%B0%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

11. Розвиток бізнес-середовища в Україні: окремі аспекти правового забезпечення: монографія / за ред. О. О. Дмитрик, К. О. Токаревої. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2019. 203 с.

12. Смірнов О.Г. Правова охорона комерційної таємниці та ноу-хау: деякі проблемні аспекти. Юридичний вісник. 2022. № 3 (64). С. 138–145.

13. Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Теоретичні та прикладні аспекти організації рейдерської діяльності як ключова загроза забезпеченню силової складової економічної безпеки підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 12. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8392>

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки України URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>

5. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/>